C/2025/1598

13.3.2025.

LĒMUMS Nr. S12

(2024. gada 16. oktobrī)

par veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanu saistībā ar pacientu pārvešanu uz citu dalībvalsti, ja katastrofu rezultātā ir masveida upuri

(Dokuments attiecas uz EEZ un uz EK un Šveices nolīgumu)

(C/2025/1598)

ADMINISTRATĪVĀ KOMISIJA SOCIĀLĀS NODROŠINĀŠANAS SISTĒMU KOORDINĀCIJAI,

ņemot vērā 72. panta a) punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulā (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu ([1]), saskaņā ar kuru Administratīvā komisija ir atbildīga par visu administratīvo jautājumu vai tādu interpretācijas jautājumu risināšanu, kuri izriet no noteikumiem Regulā (EK) Nr. 883/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulā (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu ([2]),

ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pantu un 27. panta 3. punktu par ceļošanu nolūkā saņemt pabalstus natūrā,

ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 987/2009 26. pantu,

tā kā:

(1) Ja kādā dalībvalstī notikusi masveida katastrofa (piemēram, lieli ugunsgrēki, ķīmiskas/kodolavārijas vai pandēmijas), kuras rezultātā pacienti pārvesti uz citu dalībvalsti, ne vienmēr bijis skaidrs, kura dalībvalsts ir atbildīga par veselības aprūpes izmaksu segšanu un uz kāda juridiskā pamata.

(2) Praktiskas grūtības var radīt tas, ka masveida katastrofas gadījumā iesaistītas var būt vairāk nekā divas dalībvalstis, tāpēc šajā jautājumā ir vajadzīga vienota juridiska pieeja.

(3) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru (jo īpaši tās 2010. gada 5. oktobra *Elchinov* spriedumu ([3])), prasība pēc iepriekšējas atļaujas nevar liegt tiesības saņemt atlīdzinājumu attiecībā uz ārstēšanu slimnīcā, ja ir izpildīti citi nosacījumi kompetentajā dalībvalstī. Tāpēc apdrošināto personu pārvešana uz dalībvalsti, kas nav kompetentā dalībvalsts, lai saņemtu vitāli neatliekamu veselības aprūpi pēc masveida katastrofas ar upuriem, būtu jāinterpretē kā tāda, uz kuru attiecas Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pants.

(4) Ja dalībvalsts, kurā notika masveida katastrofa ar upuriem, nespēj sniegt vitāli neatliekamu veselības aprūpi ievainotajām/slimajām personām, nepieciešamība tās pārvest uz citu dalībvalsti liecina, ka attiecīgo veselības aprūpi nav bijis iespējams sniegt medicīniski pamatotā termiņā, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pantā.

(5) Īpašajos apstākļos, kad notiek masveida katastrofas ar upuriem, bieži vien ir ļoti sarežģīti ievērot Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pantā paredzēto termiņu un lūgt iepriekšēju atļauju saņemt veselības aprūpi citā dalībvalstī.

(6) Lēmums pārvest pacientus uz citu dalībvalsti pēc masveida katastrofas ar upuriem izriet no veselības aprūpes sniedzēja veikta medicīniska novērtējuma dalībvalstī, kurā notika katastrofa. Tā kā būtu ļoti sarežģīti mēģināt sniegt izsmeļošu pārskatu par to, kas varētu būt masveida katastrofas ar upuriem, šajā ziņā priekšroka būtu dodama pieejai katru gadījumu izskatīt atsevišķi.

([1]) OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.
([2]) OV L 284, 30.10.2009., 1. lpp.
([3]) 2010. gada 5. oktobra spriedums, *Elchinov*, lieta C-173/09.

(7) Masveida katastrofas ar upuriem īpašajos apstākļos, transportēšana uz ārstniecības dalībvalsti un no tās (kur pacients tika pārvests, jo nebija pieejama vitāli neatliekama veselības aprūpe "medicīniski pamatotā termiņā") pieder pie pašas ārstēšanas. Kompetentā dalībvalsts, pat ja tā neparedz ceļa un uzturēšanās izdevumu atlīdzināšanu, izņēmuma kārtā var nolemt šādas izmaksas segt.

(8) Ja masveida katastrofas ar upuriem gadījumā pacienti tiek transportēti uz citu dalībvalsti, Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centrs (*ERCC*) 24 stundas diennaktī 7 dienas nedēļā nodrošina dienestu, kas var koordinēt un līdzfinansēt nepieciešamo medicīnisko transportu. Ja dalībvalsts nolemj šādu palīdzību pieprasīt, *ERCC*, ievērojot standarta procedūras, aktivizēs Eiropas Savienības civilās aizsardzības mehānismu ([4]).

(9) Pamatnostādnes par ārstēšanas pēckontroli un/vai turpināšanu pēc pacientu pārvešanas atpakaļ uz mājām, dzīvesvietas dalībvalstī vai kompetentajā dalībvalstī (piemēram, medicīnisko izrakstu apmaiņa, recepšu atzīšana utt.) varētu atvieglot šādu gadījumu izskatīšanu starp visām iesaistītajām dalībvalstīm.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 883/2004 71. panta 2. punktā izklāstītajiem nosacījumiem,

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

1. Ar šo lēmumu paredz noteikumus par veselības aprūpes izdevumu atlīdzināšanu gadījumā, ja pacienti pārvesti uz citu dalībvalsti, ja katastrofu rezultātā ir masveida upuri.

2. Uz pabalstiem natūrā, ko piešķir masveida katastrofas ar upuriem rezultātā ievainotajām/ slimajām personām, kuras ir apdrošinātas dalībvalstī un kuras ir pārvestas uz dalībvalsti, kas nav kompetentā dalībvalsts vai dzīvesvietas dalībvalsts (kur viņas ir reģistrētas ar dokumentu S1 vai SED S072), attiecas Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pants un 27. panta 3. punkts.

3. Masveida katastrofas ar upuriem gadījumā kompetentā dalībvalsts izsniedz S2 atļauju *a posterior*i saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. pantu, lai izmaksas par pabalstiem natūrā, kas sniegti ārstniecības dalībvalstī (kur pacients tiek pārvests, bet nav apdrošināts vai reģistrēts ar dokumentu S1 vai SED S072), sedz kompetentā dalībvalsts.

4. Ja masveida katastrofa ar upuriem notikusi dzīvesvietas dalībvalstī (kur pacients ir reģistrēts ar dokumentu S1 vai SED S072) un pacients tiek pārvests uz citu dalībvalsti, kas nav kompetentā dalībvalsts, dzīvesvietas dalībvalsts izsniedz S2 atļauju *a posteriori* saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 987/2009 26. panta 3. punktu, lai izmaksas par pabalstiem natūrā, kas sniegti ārstniecības dalībvalstī (kur pacients tiek pārvests, bet nav apdrošināts vai reģistrēts ar dokumentu S1 vai SED S072), sedz kompetentā dalībvalsts, ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 883/2004 20. panta 4. punktu un 27. panta 5. punktu.

5. S2 atļaujā, kas izsniegta *a posteriori* saskaņā ar 3. vai 4. punktu, ir skaidra norāde par to, ka atļauja attiecas uz vitāli neatliekamu veselības aprūpi pacientam, kas pārvests uz citu dalībvalsti saistībā ar masveida katastrofu ar upuriem.

6. Lemjot par to, vai konkrēts gadījums ir vai nav masveida katastrofa ar upuriem, dalībvalstis dod priekšroku katra gadījuma izskatīšanai atsevišķi.

Pielikumā ir sniegts neizsmeļošs saraksts ar situācijām, kuras var uzskatīt par "masveida katastrofu ar upuriem".

([4]) https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en.

7. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 987/2009 26. panta 8. punktu, ja kompetentās dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts atlīdzināt ceļa un uzturēšanās izdevumus, kas nav nodalāmi no apdrošinātās personas ārstēšanas, transporta izmaksas uz ārstniecības dalībvalsti un no tās (tostarp no ārstniecības dalībvalsts uz dzīvesvietas dalībvalsti) gadījumā, ja pacients pārvests pēc masveida katastrofas ar upuriem, sedz kompetentā dalībvalsts, kas izdevusi dokumentu S2 (vai kuras vārdā dokumentu S2 izdevusi dzīvesvietas dalībvalsts saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 987/2009 26. panta 3. punktu).

   Ņemot vērā ārkārtas apstākļus, kompetentā dalībvalsts var nolemt tomēr atlīdzināt transporta izmaksas un citas saistītās izmaksas, pat ja tas nav paredzēts valsts tiesību aktos.

8. Šis lēmums neskar dalībvalstu divpusējos nolīgumus par pārrobežu veselības aprūpi.

9. Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. To piemēro no otrā mēneša pirmās dienas pēc tā publicēšanas.

Administratīvās komisijas priekšsēdētāja
Ildikó Pákozdi

PIELIKUMS

Neizsmeļoši masveida katastrofas ar upuriem piemēri:

— liels ugunsgrēks,

— smags (gaisa, ceļu vai jūras) satiksmes negadījums,

— ķīmiska avārija,

— kodolavārija,

— pandēmija,

— zemestrīce,

— plūdi,

— bombardēšana,

— lavīnas.